

3. Шатохін О. Облік та інформаційне забезпечення управління господарською діяльністю підприємств / О. Шатохін // Бухгалтерський облік та аудит. – 2009. – № 10. – С. 12–15.
4. Бенько М. М. Інформаційні системи і технології в бухгалтерському обліку: монографія / М. М. Бенько. – К: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 336 с.
5. Гуцайлюк Л.О. До питання обліку дебіторської заборгованості у бюджетних установах / Л.О. Гуцайлюк, Н.М. Хорунжак // Галицький економічний вісник. – 2019. – № 1. – С. 152-155.

Черниш С.А.

магістр

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль, Україна

ФІНАНСОВІ АКТИВИ УСТАНОВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ: СУТЬ, ОСОБЛИВОСТІ ТА ЗАВДАННЯ ОБЛІКУ

Розвиток державного сектору економіки країни вимагає якісно нового рівня побудови фінансової системи в Україні, пошуку такої моделі, яка би забезпечувала нормальний розвиток усіх суб'єктів господарювання та управління. Саме тому виникає необхідність дослідження поняття «фінансові активи» із загальноекономічної та облікової точок зору.

На сьогоднішній день в економічній літературі відсутнє чітке визначення поняття «фінансовий актив», тому існує декілька думок щодо того, що саме можна вважати фінансовим активом в цілому та стосовно державного сектору зокрема. В даному аспекті важливим є розгляд окремих складових даного поняття, тобто «фінанси», «активи» та «ресурси» та підбір визначення, яке би поєднувало у собі ці категорії.

Поняття «фінанси» походить від лат. «*finantia*» – «платіж» і від французького «*finances*», тобто «грошові кошти» [5, с. 146].

З облікової точки зору, активи – це ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигід у майбутньому. Актив відображається в балансі за умови, що оцінка його може бути достовірно визначена і очікується отримання в майбутньому економічних вигод, пов'язаних з його використанням.

Відповідно до даного визначення, слід зазначити, що на перший план виходять активи не як матеріальні цінності, а їх вартісний вираз, який відображається в активі балансу та призводить до отримання фінансового результату.

Згідно з НП(С)БО 101 активи установ державного сектору поділяються на нефінансові активи, фінансові активи та витрати майбутніх періодів [1]. Безпосередньо поняття фінансових активів стосовно установ державного сектору визначає НП(С)БО 134 «Фінансові інструменти», згідно з яким фінансові активи відносять до фінансових інструментів [2].

Фінансові активи, у свою чергу, включають дебіторську заборгованість, фінансові інвестиції, грошові кошти та їх еквіваленти установ державного сектору та державних цільових фондів, кошти бюджетів та інших клієнтів, інші фінансові активи.

Актив відображається в балансі за умови, що оцінка його може бути достовірно визначена і очікується отримання в майбутньому економічних вигод, пов'язаних з його використанням.

Активи, як об'єкт управління, для виконання своїх функцій, повинні відповідати певним характеристикам, зокрема:

- активи є економічними ресурсами, які використовуються в процесі діяльності установи, організації;
- активи є майновими цінностями, створеними за рахунок певних джерел фінансування;
- до активів відносяться лише ті економічні ресурси, які повністю контролюються установою, організацією;
- активи є ресурсами, що приносять дохід (економічну вигоду);
- активи, що використовуються в процесі діяльності, знаходяться у процесі постійного обігу;
- використання активів пов'язане з фактором часу та ризику.

Фінансові активи включають:

- грошові кошти, не обмежені для використання, та їх еквіваленти;
- дебіторську заборгованість, не призначену для перепродажу;
- фінансові інвестиції, що утримуються до погашення;
- фінансові активи, призначені для перепродажу;
- інші фінансові активи.

У глосарії Національного банку України зазначено, що фінансовий актив (financial asset) це: грошові кошти та їх еквіваленти; контракт, що надає право отримати грошові кошти або інший фінансовий актив від іншого підприємства; контракт, що надає право обмінятися фінансовими інструментами з іншим підприємством на потенційно вигідних умовах; інструмент власного капіталу іншого підприємства.

Таке пояснення відповідає визначенню, наведеному національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку в державному секторі 134 «Фінансові інструменти» [2]. Особливості формування фінансових активів для установ державного сектору визначені Бюджетним кодексом. Фінансове забезпечення виконання функцій установ державного сектору здійснюється за рахунок коштів відповідного бюджету на основі бюджетного кошторису.

У поняття «фінансування» в даному випадку закладено забезпечення установ державного сектору грошовими коштами (отже – фінансовими активами) для здійснення їхньої статутної діяльності. На даний час джерела фінансування бюджетних установ значно збагатилися: крім коштів державного та місцевих бюджетів, бюджетні установи отримують грошові надходження у вигляді плати за надані послуги, гуманітарної допомоги, шефської (спонсорської) допомоги та ін. Джерела та адресність (призначення) фінансування мають для установ державного сектору суттєве значення, оскільки визначають не тільки напрямки подальшого витрачання коштів, а й принципи фінансування. Тобто, поняття фінансових активів установ державного сектору тісно пов'язане з поняттям фінансування.

Облік фінансових активів з 1 січня 2017 р. ведеться відповідно до вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», чинних НП(С)БОДС, Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі та інших відповідних нормативно-правових документів.

Поява нових об'єктів обліку в державному секторі зумовила необхідність запровадження Плану рахунків установ державного сектору, який передбачає для обліку операцій з фінансовими активами використання другого класу рахунків «Фінансові активи».

Список використаних джерел

1. НП(С)БО 101 «Подання фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.12.2009 № 1541. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0095-11>.

2. НП(С)БОДС 134 «Фінансові інструменти», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 18.05.2012 № 568 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0902-12>.
3. Лучко М.Р. Організація обліку в установах державного сектору економіки : реалії сьогодення / М.Р. Лучко, Л. Т. Штимер // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка. – 2015. – Вип.1(2). – С. 39-42
4. Мельник Н.Г. Облікове забезпечення транспарентності в державному секторі: проблеми України та досвід ЄС / Н.Г. Мельник // Збірник наукових праць: випуск 24 / Подільський державний аграрно-технічний університет. – Кам'янець-Подільський, 2016. – С. 147-155.
5. Хотомлянський О. Теоретичні основи управління фінансовими ресурсами підприємств / О. Хотомлянський, І. Сіненко // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – №2. – С. 145–151.